

Ljubljana, 8. februar 2018

Komentarji Društva Asociacija k Osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Uvodno pojasnilo

Spoštovani,
v Društvu Asociacija se odzivamo na *Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo* (v nadaljevanju ZUJIK - H).

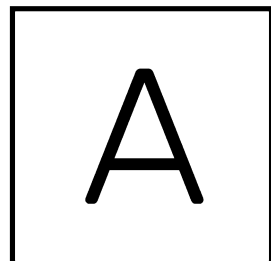
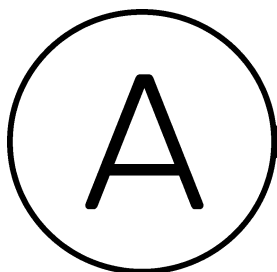
Najprej želimo poudariti, da so predlagane spremembe Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, neusklajene z večino kulturniške javnosti, o čemer priča tudi široko nasprotovanje širokega nabora kulturniške javnosti, ki vas v skupnem pismu pozivamo, da ZUJIK-H umaknete. O spremembah krovnega zakona v kulturi se ministrstvo ni posvetovalo ne z Nacionalnim svetom za kulturo (NSK), ne s svojima dialoškima skupinama za samozaposlene in nevladne organizacije v kulturi. Sodeč po odzivih stanovskih društev, pa se ministrstvo očitno ni posvetovalo niti z njimi glede njihovega vključevanja v zakonodajo. Ministrstvo pri pripravi tokratnega predloga ZUJIK-H očitno ni upoštevalo tretje alineje drugega odstavka 17. člena ZUJIK, ki govori, da NSK: »obravnava predloge zakonov in drugih predpisov s področja kulture ter tistih, ki zadevajo tudi področje kulture.«

Predlog ZUJIK-H prav tako nima podlage v nobenem strateškem načrtu, kajti Nacionalni program za kulturo 2018 – 2025 še ni bil potrjen v Državnem zboru, pred tem pa je doživel veliko nasprotovanje v javnosti. Vsa dejstva torej govorijo proti temu, da je ministrstvo za kulturo v javno obravnavo poslalo novelo ZUJIK-H in to s skrajšano javno obravnavo, zato vas pozivamo, da ministrstvo predlog umakne.

Predlog zakona na problematični način preoblikuje Kulturniško zbornico Slovenije ter neusklajeno predlaga povečanje pristojnosti in vloge stanovskim društvom ter jih pooblašča za naloge, ki bi jih sicer moralo opravljati ministrstvo. V veliko slabši položaj se potiska tudi nevladno kulturo oziroma nevladne organizacije in ljubiteljska društva. Problematične so tudi spremembe strokovnih komisij, ki se jim odvzema možnost vključevanja v procese nastajanja zakonodaje.

Pri predlogu zakona pogrešamo tudi analizo, ki bi govorila o finančnih posledicah zakona, primerjave z ureditvami v drugih državah ter načela in cilji zakona. Tako ne vemo, kakšne posledice bodo imeli člani tako na ustvarjalce kot na proračun države ter ostale mehanizme znotraj polja kulture, ki se jih bi dotaknile predlagane spremembe. Zato menimo, da bi bilo potrebno trenutni predlog sprememb krovne zakonodaje umakniti iz obravnave. V nadaljevanju obširneje pojasnjujemo težave s posameznimi člani zakona.

Za vsa dodatna pojasnila vam ostajamo na voljo.
Lep pozdrav, Društvo Asociacija

Komentarji

K 1. členu, ki spreminja 2. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Besedilo dosedanje prve, odslej druge alineje se spremeni tako, da se za besedo »zagotavljanjem« in pred besedno zvezo »pogojev zanje«, doda besedo »ustrezni«.

Po novem se prva, odslej druga alineja, glasi: »Javni interes na področju kulture je interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin na državni in lokalnih ravneh, ki se uresničuje z zagotavljanjem ustreznih pogojev zanje (v nadaljnjem besedilu: javni interes za kulturo).«

Obrazložitev

Dikcija, ki jo predlaga trenutni predlog zakona glede prve, odslej druge alineje je nejasen. Zdi se, da predlagatelj spreminja dikcijo tako, kar je razvidno tudi iz drugih predlogov sprememb, da lahko javni interes za kulturo izpolnjujejo zgolj državne in lokalne skupnosti, preko iz njihove strani ustanovljenih javnih zavodov. Vemo, da je potrebno nosilce javnega interesa obravnavati precej širše in vanj vsekakor vključiti tudi nevladne organizacije. Zaradi nejasnosti razlogov za spreminjanje obravnavane alineje predlagamo, da se ohrani dosedanja dikcija, ki je ustrezna, hkrati pa smo jo v našem predlogu dopolnili v točki, da je potrebno za uresničevanje javnega interesa za kulturo zagotoviti ustrezne pogoje.

Proračun za kulturo je še vedno daleč od najboljših let, ko je denimo leta 1995 beležil 2,5 % državnega proračuna, ali ko je leta 2009 znašal 204 milijone evrov. Po podatkih Analize financiranja kulture znaša proračun ministrstva za kulturo v letu 2018 zgolj 1,64 % sredstev državnega proračuna oziroma 157 milijonov evrov in to navkljub gospodarski rasti. Nujno je torej, da se že na načelni ravni v sam krovni zakon v kulturi zabeleži, da mora biti obseg financiranja javnega interesa v kulturi dovoljšen, da bodo zagotovljeni ustrezni pogoji za njegovo izvrševanje.

K 1. členu, ki spreminja 2. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Del, ki govori o tem, da se znotraj dosedanje druge, odslej tretje alineje besedilo »Kulturniška zbornica Slovenije« nadomesti z besedilom, ki se glasi: »reprezentativna stanovska organizacija in strokovna društva,« se ne spremeni, pač pa ostane enak kot do sedaj, spremeni se zgolj dejstvo, da gre za tretjo in ne več drugo alinejo. Doda se »in dialoške skupine za samozaposlene in nevladne organizacije.«

Dosedanja druga, odslej tretja alineja se glasi: »nosilci javnega interesa so pristojni organi (Državni zbor Republike Slovenije, Vlada Republike Slovenije, ministrstva, organi lokalnih oblasti) in osebe javnega prava (javni skladi, javne agencije), na katere je z javnim pooblastilom preneseno izvajanje posameznih nalog. Nosilci javnega interesa izvajajo svoje naloge v sodelovanju s civilno družbo, ki jo predstavljajo nacionalni svet za kulturo in sveti lokalnih skupnosti, Kulturniška zbornica Slovenije in strokovne

DRUŠTVO ASOCIACIJA
–društvo nevladnih organizacij in
samostojnih ustvarjalcev na
področju kulture in umetnosti

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

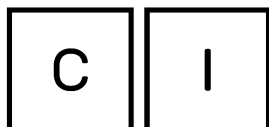
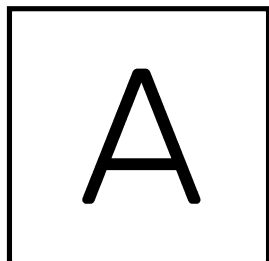
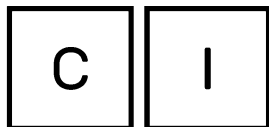
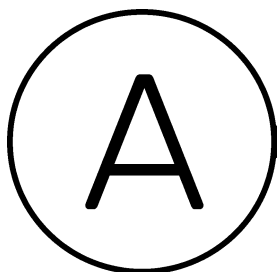
+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)

komisije ministra in dialoške skupine za samozaposlene in nevladne organizacije oziroma pristojnega organa lokalnih skupnosti;«

Obrazložitev

Predlagatelj v zakonu naloge Kulturniške zbornice Slovenije predlaga na reprezentativna stanovska društva. Ob tem predlog ni usklajen z njimi, iz predloga zakona niso razvidne finančne, pa tudi ne druge posledice tovrstnega prenosa nalog. Ni pojasnjeno, kako bi financiranje nalog, ki bi jih prevzele stanovske organizacije potekalo. Nasploh predlog vsebuje preveč neznank, da bi lahko bil ustrezno obravnavan. Učinki na proračun glede tega člena niso predstavljeni, hkrati pa je jasno, da ne more financiranje dosedaj ene organizacije, zadostovati za financiranje potencialno tudi do 50 stanovskih organizacij. Sodeč po portalu Erar je Kulturniška zbornica Slovenije letno za svoje delovanje od ministrstva za kulturo prejela 9.000 evrov. V koliko bi ministrstvo kot reprezentativna stanovska društva priznalo zgolj polovico tistih, ki pokrivajo poklice, ki so vpisani v uredbi o samozaposlenih v kulturi, pridemo do približno petindvajsetih stanovskih društev. In v kolikor znesek 9.000 evrov delimo s 25, dobimo 360 evrov na posamezno stanovsko organizacijo, kar je znesek, ki komajda zadostuje za vodenje transakcijskega računa. Prav tako ni jasno, na podlagi česa bi se določala reprezentativnost.

Ministrstvo bi torej moralo najprej izdelati strokovno analizo finančnih učinkov na proračun, opraviti široko javno razpravo, ali je nabor nalog, ki se prenašajo smiselni, in šele nato uvajati spremembe.

Predlagamo, da Kulturniška zbornica Slovenije še naprej ostane zavedena v obravnavani alineji, spremenijo pa se naloge, ki so navedene v drugih členih.

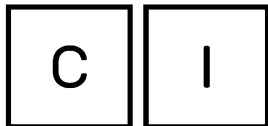
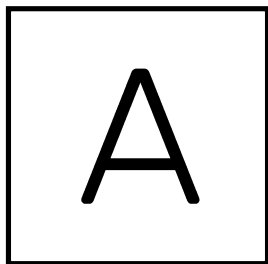
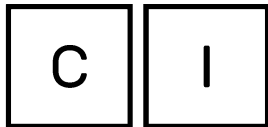
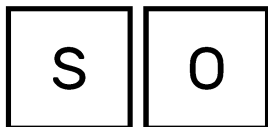
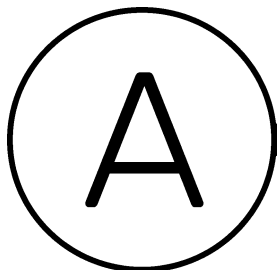
K 1. členu, ki spreminja 2. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Predlagana nova trinajsta alineja se pomensko v celoti spremeni tako, da se po novem glasi: »Neodvisni izvajalci javnih kulturnih programov so nevladne kulturne organizacije in druge pravne osebe zasebnega prava, ki so ustanovljene za nepridobitno ustvarjanje in poustvarjanje na vseh področjih umetnosti in podpornih dejavnosti, in katerih namen je opravljati kulturno dejavnost, ki je v javnem interesu.«

Obrazložitev

Definicija nevladnih organizacij, ki jo daje predlagatelj, ni usklajena s stroko, niti ne razlikuje ustrezno diferenciacije med ljubiteljskimi in poklicnimi nevladnimi organizacijami. Opredelitev, ki jo predlagamo, je bila usklajena z Delovno skupino za trajni dialog s nevladnimi organizacijami v kulturi in je plod več kot enoletnega usklajevanja. V vseh nadaljnjih členih je nujno govoriti v okviru izpostavljene opredelitve.

K 1. členu, ki spreminja 2. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Doda se nova štirinajsta alineja, ki se glasi: »Nevladne kulturne organizacije so pravne osebe, ki so ustanovljene kot društva, zasebni zavodi, ustanove ali kot druga pravna oseba ter so registrirane za opravljanje kulturno-umetniških dejavnosti ter posredovanje kulturnih dobrin. Izpolnjujejo naslednje pogoje: njihovi ustanovitelji ali družbeniki so domače ali tuje fizične osebe ali pravne osebe zasebnega prava, so nepridobitne, neprofitne, neodvisne od državnih organov, političnih strank ali gospodarskih subjektov, v kolikor izvajajo pridobitno dejavnost, mora ta biti povezana z njihovim namenom in ciljem, niso organizirane kot politične stranke, verske skupnosti, sindikati ali zbornice.«

Novi predlagani štirinajsti alineji (v predlogu sta kar dve štirinajsti alineji), ki govorita o ljubiteljski kulturi in zasebnem sektorju na področju kulture, postaneta petnajsta in šestnajsta alineja. Predlog nove petnajste alineje, ki opredeljuje skupni slovenski prostor se črta.

Obrazložitev:

Predlog nove štirinajste alineje je smiselno nadaljevanje predloga nove trinajste alineje, saj dopolnjuje definicijo neodvisnih izvajalec javnih kulturnih programov z definicijo nevladnih kulturnih organizacij. Definicija je bila usklajena z Delovno skupino za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi, zato je edino smiselno, da se jo implementira tudi v zakonodajo.

Predlagatelj navaja dve novi štirinajsti alineji, ki po novem postaneta petnajsta in šestnajsta alineja. Novopredlagana petnajsta alineja pa se v celoti črta, saj ni nikjer utemeljeno, zakaj se jo dodaja in katere probleme uvedba tovrstna alineja sploh naslavlja, kaj šele rešuje. Enostavno ni jasno, zakaj bi morala sodobna, odprta, strpna in multikulturna politika opredeljevati tovrstni kulturni prostor.

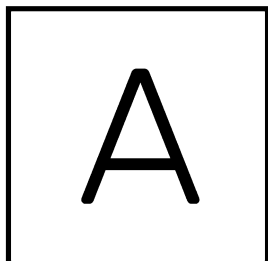
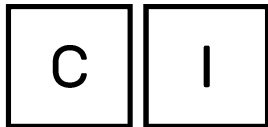
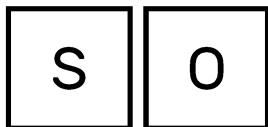
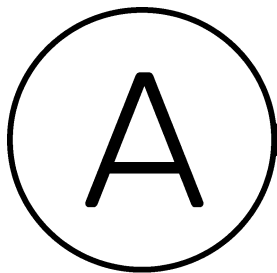
K 3. členu, ki spreminja 8. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Besedilo 8. člena se spremeni tako, da se glasi: »Javni interes za kulturo temelji na zagotavljanju javnih kulturnih dobrin, s katerimi se uresničuje kulturni in medkulturni razvoj Slovenije, za katerega skrbijo Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: država) in lokalne skupnosti.

Javni interes se uresničuje in uveljavlja zlasti z zagotavljanjem pogojev za:

- kulturno ustvarjalnost,
- dostopnost kulturnih dobrin,
- kulturno raznolikost in kakovost javnih kulturnih dobrin,
- uveljavljanje in razvoj slovenskega jezika,
- za varstvo kulturne dediščine,
- skupni slovenski kulturni prostor in,
- prepoznavnost in uveljavitev slovenske kulture in umetnosti v mednarodnem prostoru.«

Obrazložitev

Predlog, ki ga podaja ministrstvo za kulturo, je v nasprotju s temeljnimi normami o napredku družbe, saj želi javni interes opredeliti pričakovanja družbe. Predlog je v točki, ko govori: »Javni interes se izraža v obliki potreb in pričakovanj skupnosti v zvezi s kulturo,...« izjemno nevaren, saj javni interes utemeljuje na pričakovanih skupnosti, ne pa na strokovnosti in profesionalnosti posameznega področja, v tem primeru kulture. Razvoj področja ne more opredeljevati povprečno mnenje skupnosti, pač pa dognanja stroke, ki ugotavlja, kaj je javni interes na posameznem področju.

Zato predlagamo minimalne popravke dosedanje dikcije prvega odstavka 8. člena, kjer dodajamo poleg kulturnega tudi medkulturni razvoj Slovenije. Drugi odstavek je nespremenjen.

K 4. členu, ki spreminja 9. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

V prvi alineji drugega odstavka se na začetek doda besedna zveza »Nacionalnega programa za kulturo in«.

Po novem se prva alineja drugega odstavka glasi: »Nacionalnega programa za kulturo in akcijskih načrtov za uresničevanje nacionalnega programa za kulturo,«

Obrazložitev

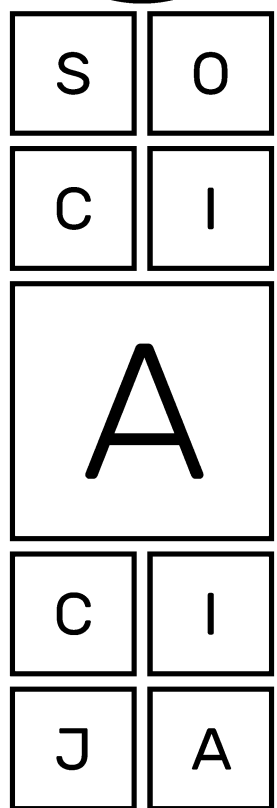
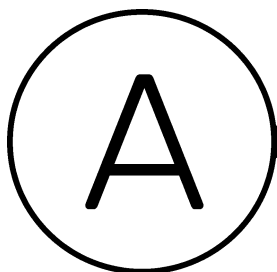
Nujno je dodati, da se javni interes za kulturo udejanja tudi na podlagi Nacionalnega programa za kulturo, in ne zgolj akcijskih načrtov k nacionalnim programom za kulturo. Nacionalni program za kulturo je namreč temeljni strateški dokument na področju kulture, ki mu akcijskih načrt zgolj sledi v njegovih smernicah. Ker gre torej za primarni dokument, ki ga potrjuje tudi državni zbor, je nujno, da je kot tak vključen v točko, ki govori o udejanjanju javnega interesa.

K 5. členu, ki spreminja 14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Drugi odstavek 14. člena se pomensko v celoti spremeni, tako da se glasi: »Ministrstvo za kulturo enkrat letno preveri veljavnost Lokalnih programov za kulturo. V kolikor ministrstvo, pristojno za kulturo ugotovi, da posamezna občina nima veljavnega lokalnega programa za kulturo, občino pozove, da tovrsten dokument sprejme v roku šestih mesecev od ugotovitve kršitve prvega odstavka tega člena.«

Obrazložitev

Dobrodošlo je, da ministrstvo za kulturo spreminja obvezo sprejemanja lokalnih programov za kulturo in širi to obvezo na vse občine in ne zgolj na mestne občine kot do sedaj. Hkrati pa se je prek našega dela na terenu izkazalo, da je največja težava člena njegova nedorečenost v primeru, da občine teh programov nimajo sprejetih oziroma osveženih ter izvajanih. Zato se nam zdi nujno, da ministrstvo za kulturo vrši tudi nadzor nad sprejemanjem lokalnih programov za kulturo. Posledično predlagamo, da uvede nov drugi odstavek, v katerem je določeno, da ministrstvo pristojno za kulturo, enkrat letno preveri veljavnost lokalnih programov za kulturo in

pozove tiste občine, za katere ugotovi, da nimajo veljavnega lokalnega programa za kulturo, k temu, da slednjega sprejmejo v roku pol leta od ugotovljene kršitve iz prvega odstavka štirinajstega člena.

K 6. členu, ki spreminja podpoglavje 2.2 in 18. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Podpoglavje št. 2.2. z naslovom »Kulturniška zbornica Slovenije« se ne spremeni, kot je podan predlog, pač pa se še naprej glasi: »2.2. Kulturniška zbornica Slovenije«

Prvi odstavek 18. člena se spremeni tako, da se vstavi za besedno zvezo »prostovoljna organizacija stanovskih« besedno zvezo »in strokovnih društev s področja kulture.«

Po novem se prvi odstavek 18. člena glasi: »Kulturniška zbornica Slovenije je prostovoljna organizacija stanovskih in strokovnih društev s področja kulture, v katero se lahko včlanijo tudi civilne pravne in fizične osebe, če so izvajalci kulturnih dejavnosti.«

Obrazložitev

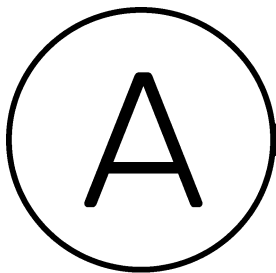
Ukinitev Kulturniške zbornice Slovenije in njeno nadomeščanje z reprezentativnimi strokovnimi društvi je odločitev, ki ni bila predhodno usklajena s stanovskimi društvi, zato za tovrstne spremembe ni ustreznih podlag v konsenzualnih skupinskih dogovorih obstoječih stanovskih organizacij. Ker Kulturniška zbornica Slovenije ni ustrezno opravljala zakonsko predpisanih nalog, jo je potrebno redefinirati, a ne na način, kot to predlaga ministrstvo za kulturo. Spremeniti je potrebno predvsem naloge tega organa, ki se morajo fokusirati na raziskovalno dejavnost in podpirne dejavnosti. Predlagamo, da se lahko v Kulturniško zbornico Slovenije vključujejo poleg stanovskih tudi strokovna društva in dodajamo poudarek, da morajo biti tovrstne organizacije s področja kulture.

K 7. členu, ki spreminja 19. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

19. člen se pomensko in formalno spremeni tako, da se po novem glasi:

»Kulturniška zbornica Slovenije, izvaja naslednje naloge:

- zagotavljanje strokovnih podlag za izvajanje nalog Nacionalnega sveta za kulturo in za vključevanje drugih organizacij civilne družbe na področju kulture v strukturiran dialog z nosilci oblasti,
- spremljanje in ocenjevanje stanja v kulturi z vidika javnega interesa,
- spremljanje in ocenjevanje položaja izvajalcev javnih kulturnih programov in projektov,
- spremljanje in ocenjevanje položaja umetnikov in priprava strokovnih podlag za izboljševanje pogojev njihovega delovanja,
- vzpostavljanje prostora za kontinuirano obravnavo pomembnih kulturno-političnih vprašanj in gradiv, povezanih z njimi,
- preučevanje kulturnih potreb,
- promocijo javne vrednosti kulture,

S	O
---	---

C	I
---	---

A	
---	--

C	I
---	---

J	A
---	---

- ozaveščanje izvajalcev javnih kulturnih programov in projektov o pomenu javnih politik ter nosilce oblasti o pomenu umetnosti in kulture.

Zbornica v svojem temeljnem aktu določi tudi vse druge naloge, ki jih opravlja.

Zbornica se financira iz sredstev ministrstva za kulturo za program dela.«

Obrazložitev

Razširjeni predlog nadgradnje KZS izvira iz izkušenj, da predstavniki civilne družbe na področju kulture za vključevanje v dialog z oblastmi in oblikovalci kulturne politike potrebujemo strokovno podporo za ta dialog. Da bi lahko organizacije in telesa civilne družbe enakopravno in kompetentno sodelovale z oblastmi, jih je potrebno opolnomočiti.

KZS izvira iz časov, ko so bile aktualne zbornice in so igrale pomembno vlogo kot združenje stanovskih organizacij, kar pa je danes precej preživeta forma, ki ne ustreza aktualnim potrebam in političnim procesom. Nenazadnje se je v zadnjih letih tudi skozi prakso Evropske komisije in EU vzpostavil pojem civilnega oz. strukturiranega dialoga z oblastmi, ki predstavlja kanal za artikulacijo interesov različnih skupin civilne družbe, ki se želi angažirano vključiti v razprave o javnih politikah.

Asociacija je pred leti pripravila načrt reforme KZS, ki smo ga tudi posredovali ministrstvu za kulturo. Menimo, da bi morala reforma KZS iti v tovrstno smer. Predlog ponovno prilagamo k temu dokumentu.

K 8. členu, ki spreminja 20. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

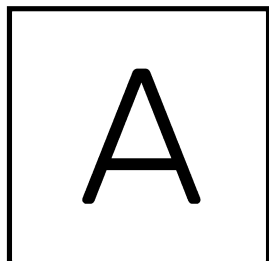
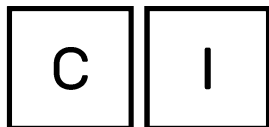
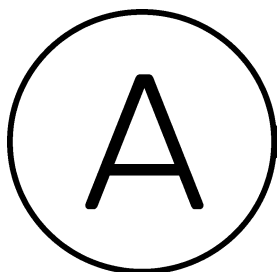
20. člen, ki nosi podnaslov strokovne komisije ministrstva za kulturo, se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Minister ima za obravnavo najpomembnejših vprašanj, ki se nanašajo na zakonsko urejanje, organizacijo javne službe, razdeljevanje javnih sredstev in priznavanje pravic iz tega zakona strokovne komisije.

Strokovne komisije so strokovna telesa ministra za posamezna področja oziroma vidike kulture, ki jih ministrstvo upošteva pri opredelitvah nalog iz prvega odstavka tega člena.«

Obrazložitev

Strokovne komisije morajo biti še naprej vključene v pripravo tako odločitev glede razdeljevanja javnih sredstev, kot pri nalogah analiziranja in podajanja mnenj o zakonodaji in drugih vprašanjih. Ključno je, da se odstrani dikcijo, da so strokovne komisije zgolj posvetovalna telesa. Odločitve strokovne komisije bi morale imeti za presojo ministrstva ključno težo in v tej luči predlagamo tudi spremembe dikcije.

K 9. členu, ki spreminja 21. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

21. člen se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Ministrstvo za sestavo posamezne strokovne komisije razpiše javni poziv. Predlog za imenovanje v strokovno komisijo lahko podajo strokovna ali stanovska združenja oziroma druge organizacije s področja kulture ali posamezniki. Strokovne komisije so sestavljene iz najmanj petih članov.

Minister podrobneje določi število strokovnih komisij, njihovo financiranje, postopek imenovanja članov komisij, trajanje mandata, naloge, postopek zamenjave člana in način dela s pravilnikom.«

Obrazložitev

Ker je dosedanja praksa pokazala, da se strokovne komisije vzpostavljajo na precej netransparenten način je nujno, da ministrstvo prične strokovne komisije sestavljati na podlagi javnega poziva. Pri pozivu lahko sodelujejo tako strokovna kot stanovska združenja, kot tudi vse druge organizacije ali posamezniki iz področja kulture.

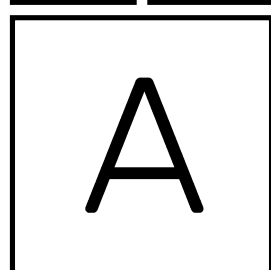
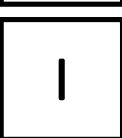
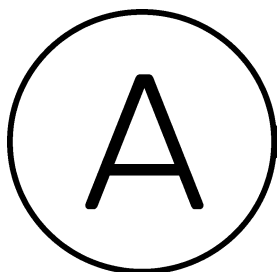
Ministrstvo naknadno opredeli pravilnik, v katerem določi postopek imenovanja članov in vse druge parametre, ki zadevajo delovanje strokovnih komisij, od trajanja mandata, do nalog, načina dela, postopka zamenjave člana in financiranja. Nujno je zagotoviti, da so strokovne komisije sestavljen iz najmanj petih članov.

K 10. členu, ki spreminja 24. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

10. člen se spremeni in dopolni tako, da se po novem glasi:

»Država in lokalne skupnosti uresničujejo javni interes po tem zakonu zlasti:

- z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin;
- z ustvarjanjem pogojev za ustvarjalno delo in zagotavljanjem svobode izražanja v Republiki Sloveniji;
- z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture in zagotavljanjem sredstev zanjo;
- z zagotavljanjem enotnosti javne službe;
- z ustrezno podporo lokalnim skupnostim, ki so ustanoviteljice javnih zavodov širšega pomena;
- z zagotavljanjem javnim zavodom enake podpore in pogojev za delo nevladnih organizacij na področju kulture in za razvoj ljubiteljske kulture tako na državni ravni kot na ravni lokalnih skupnosti;
- s podeljevanjem statusa organizacije v javnem interesu;
- z registracijo samozaposlenih v kulturi v razvidu ministrstva in z zagotavljanjem ustreznih materialnih in drugih pogojev za delo samozaposlenih v kulturi;
- s priznavanjem socialnih pravic samozaposlenim (prispevek za plačilo socialnega in zdravstvenega zavarovanja) in pravice do republiške priznavalnine.«

Obrazložitev

Nujno je, da se v dikciji poudari, da država in lokalne skupnosti pri uresničevanju javnega interesa za kulturo tega zagotavlja tudi tako, da zagotavlja pogoje in podporo za nevladne organizacije v obsegu, ki je enak kot za javne zavode. Nevladne organizacije za razliko od javnih zavodov niso upravičene do neprogramskih stroškov, ki so ključni pri stabilnem razvijanju nevladnega sektorja v kulturi. Če se NVO sektorju namreč financira zgolj program, ni jasno, iz katerih sredstev naj sektor zagotovi ustrezno infrastrukturo za svoje delovanje, vključno s t.i. hladnim pogonom.

Poleg tega je ključno, da se zapiše, da se javni interes za kulturo uresničuje tudi na način, da se samozaposlenim v kulturi zagotavlja ustrezne materialne in druge pogoje za delo. Kot kaže zadnja raziskava na temo samozaposlenih v kulturi, ki jo je pripravil Nacionalni svet za kulturo, polovica samozaposlenih ne dosega prihodkov v višini minimalne plače, kar kaže na veliko sektorsko težavo. V kombinaciji z umanjkanjem umetnostnega trga je nujno, da ministrstvo prevzame ustrezno breme zagotavljanja pogojev delovanja v obliki različnih razpisov in ostalih mehanizmov za projekte samozaposlenih v kulturi v primerni višini.

K 11. členu, ki spreminja 25. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Besedilo 25. člena se spremeni tako, da se glasi:

»25. člen
(kulturne dobrine kot javne dobrine)

Država in lokalne skupnosti v javnem interesu zagotavljajo pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kakovostnih in raznolikih kulturnih dobrin, ki jih trg ne zagotavlja v zadostnem obsegu ali ustrezni kakovosti, in ki niso dostopne najširšemu krogu uporabnikov.

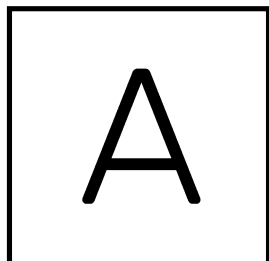
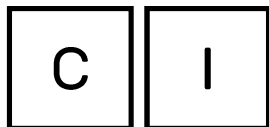
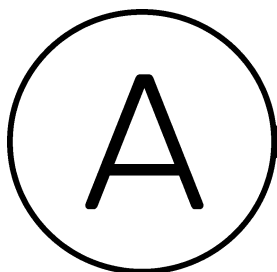
Država oziroma lokalne skupnosti zagotavljajo javne kulturne dobrine v okviru oziroma na način javne službe in z javnim službam enakovredno podporo drugim kulturnim programom in posameznim kulturnim projektom.«

Obrazložitev

Podpora izvajanja drugih kulturnih programov in projektov s strani države ali lokalne skupnosti mora biti enakovredna zagotavljanju javne službe. To pomeni tako zagotavljanje enakovrednih pogojev dela, kot financiranje programa in neprogramskih stroškov izvajanja teh programov. Na tak način dosežemo v prejšnjih členih zagotovljeno primerljivo financiranje nevladnih organizacij in javnih zavodov.

K 12. členu, ki spreminja 26. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Besedilo 26. člena se spremeni tako, da se glasi:

»26. Člen
(oblike zagotavljanja javnih kulturnih dobrin)

Kadar je v javnem interesu in z namenom zagotavljanja javnemu interesu primerne kulturne ponudbe potrebno zagotavljati javne kulturne dobrine načrtno, trajno in nemoteno, jih zagotavlja država oziroma lokalna skupnost neposredno ali tako, da ustanovi javni zavod na področju kulture.

Javne kulturne dobrine iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo kot javne službe ali pod enakimi pogoji in na način, ki velja za javno službo in sicer v okviru nevladnih organizacij.

Pod enakimi pogoji in na način javne službe se zagotavljajo tudi tiste javne kulturne dobrine, ki jih na podlagi večletnega javnega kulturnega programa drugih kulturnih izvajalcev financira država oziroma lokalne skupnosti. Pod enakimi pogoji pomeni, da država ali lokalna skupnost zagotovi prijaviteljem za izvajanje programa oziroma projekta, ki je v javnem interesu finančna sredstva, ki so po obsegu enaka, kot bi jih za primerljiv program ali projekt prejeli javni zavodi.

Kadar gre za dejavnost, ki jo je potrebno zaradi njene posebne narave določiti za javno službo, to uredi področni zakon.«

Obrazložitev

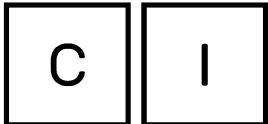
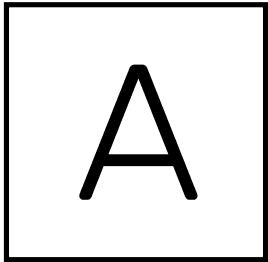
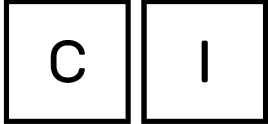
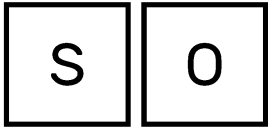
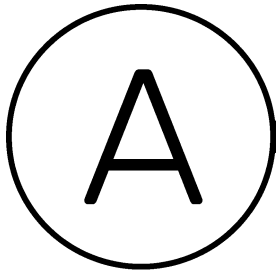
Za javne kulturne dobrine, ki jih s programi in projekti izvajajo drugi izvajalci je potrebno zagotavljati sredstva, ki so po obsegu enaka sredstvom, ki jih za soroden program ali projekt prejmejo javni zavodi. Izvajalci tovrstnih programov in projektov so nevladne organizacije. Nevladne organizacije, ki izvajajo program v javnem interesu so prepoznane po svoji strokovnosti in dopolnitvi javne službe s strani ministrstva za kulturo, kar pomeni, da bi bilo potrebno njihove programe, ki so v javnem interesu tudi ustrezno financirati, da bi bile lahko izvajane skladno z ustreznimi standardi.

K 13. členu predloga, ki dodaja nov 26.a člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Predlagani nov 26.a člen se v celoti črta.

Obrazložitev

Predlagani nov člen je sporen že v samem temelju, saj že v prvem odstavku govori o temu, da »Javna služba na področju kulture vključuje izvajanje programov, ki morajo ustrezati pričakovanjem, ki izhajajo iz javnega interesa, preverjenih tudi z ustreznimi raziskavami pričakovanj občanov, ki jih ministrstvo izvede ali naroči vsako drugo leto.« Iz povedanega je možno sklepati, da ministrstvo stremi h komercializaciji javnih zavodov, saj se bodo slednji po novem morali odzivati na želje in pričakovanja širše javnosti. To ni dejansko prisotno v nobenem drugem sektorju, saj se javni zavodi vedno ravna po strokovnih kriterijih in stroki in se kot taki ne morejo prilagajati splošnemu okusu ali željam. Tudi iz

drugih predlogov sprememb je razvidno, da ministrstvo stremi h komercializaciji, kar je problematično tudi iz vidika prvega odstavka 25. člena ZUJIK, ki govori: »Država in lokalne skupnosti v javnem interesu zagotavljajo pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki se na trgu ne zagotavljajo v zadostnem obsegu ali kakovosti, ali zaradi dostopnosti najširšemu krogu uporabnikov (v nadaljnjem besedilu: javne kulturne dobrine).« Komercializacija javnih zavodov pomeni, da bodo javni zavodi pričeli zagotavljati kulturne dobrine, ki se že zagotavljajo na trgu, s tem zaide v lastno protislovje oziroma v kontradikcijo z drugimi zakonskimi določili v ZUJIK. Tudi drugi odstavki, ki govorijo specifično o posameznih področjih, so v luči prvega odstavka preveč pod dvomom, da bi jih lahko resno obravnavali, zato predlagamo umik celotnega člena in konstruktivno javno razpravo na temo predlaganih sprememb.

K 21. členu, ki spreminja naslov podpoglavja 1.1.2. Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Predlog se črta, naslov podpoglavja 1.1.2. pa se glasi: »Javni kulturni programi«

Obrazložitev

Namera predlagatelja, da naredi ostro ločnico med izvajanjem javnih kulturnih dobrin, ki se odvija znotraj javnih zavodov in tistimi, ki se odvijajo zunaj javnih zavodov ni utemeljeno z zadostnimi argumenti. Ker gre v obeh primerih za izvajanje javnih kulturnih dobrin, je potrebno celoto razumeti kot komplementaren in dopolnjujoč se sistem izvajanja javnih kulturnih dobrin, na pa ustvarjali dodatne ločnice, ki rušijo funkcionalnost vzpostavljenega sistema.

K 22. členu, ki spreminja 56. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

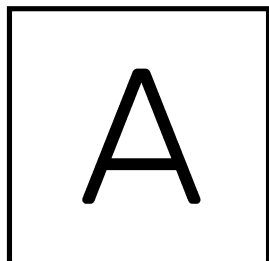
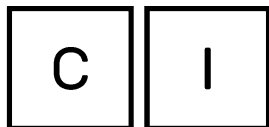
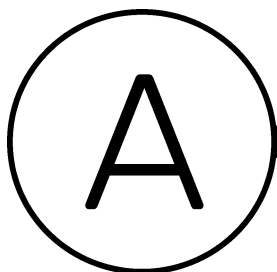
56. člen

(opredelitev pojma)

Javni kulturni program je kulturna dejavnost, ki je po vsebini in obsegu zaključena celota in jo izvaja kulturni izvajalec, katerega ustanovitelj ni država ali lokalna skupnost, je pa njegovo delovanje v javnem interesu do te mere, da ga država ali lokalna skupnost financira na enak način kot javni zavod, kar pomeni da dobivajo sredstva, ki so enaka sredstvom, ki jih prejmejo javni zavodi za primerljiv program in sicer tako za programske kot neprogramske stroške.

Javni kulturni program je določen s cilji kulturnega izvajalca, ki morajo upoštevati cilje in prioritete kulturne politike in biti relevantni, merljivi, uresničljivi in časovno opredeljeni. Obseg dejavnosti in višina sredstev se določi v skladu s temi cilji na podlagi osnov za izračun iz 27. člena tega zakona, pri čemer morajo biti upoštevane vse opredelitve 27. člena.

Obrazložitev

Predlog predlagatelja je neprimeren in škodljiv, saj iz diktije umika, da mora biti plačilo za kulturne dejavnosti, ki jih ne zagotavlja država ali lokalna skupnost, primerljivo plačilo javnim zavodom. Predlagamo dopolnitev sedanje opredelitve, da je jasno zapisano, da mora biti plačilo ne zgolj primerljivo kot do sedaj, ampak dejansko enako za vse izvajalce kulturnih programov, ki so v javnem interesu. To pomeni, da morajo kulturni izvajalci dobiti sredstva, ki so enaka sredstvom, ki jih prejmejo javni zavodi za primerljive programe. Poleg tega poudarjamo, da morajo ob tem biti upoštevna vsa določila iz 27. člena, kar pomeni, da morajo biti v izračun všteti tako programski kot neprogramski in drugi stroški.

K 23. členu, ki spreminja 58. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

58. člen se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Izvajalci javnih kulturnih programov so:

- pravne osebe, katerih dejavnost je po kvaliteti ali po pomenu primerljiva s kulturno dejavnostjo javnih zavodov z njihovega delovnega področja,
- pravne osebe, katerih dejavnost se praviloma ne zagotavlja v javnih zavodih, so pa njihovi kulturni programi v javnem interesu.
- zavoljo neprofitne naravnosti so najbolj primerni izvajalci kulturnih programov nevladne organizacije.«

Obrazložitev

Prvi del predloga sledi spremembam v 56. členu, a ker slednje, kot smo argumentirali v obrazložitvi k temu členu, niso smotrne, se ta predlog umakne. Hkrati se doda diktija, da so najprimernejši izvajalci kulturni programov nevladne organizacije, saj te, podobno kot javni zavodi, pri izvajanju kulturnega programa ne stremijo k dobičku, pač pa so primarno posvečene zagotavljanju dostopnosti kulturnih dobrin.

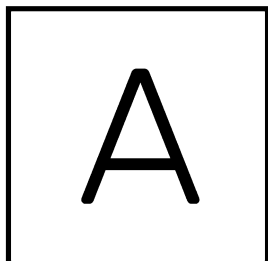
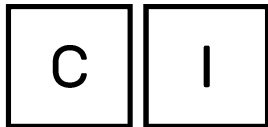
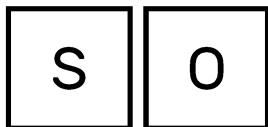
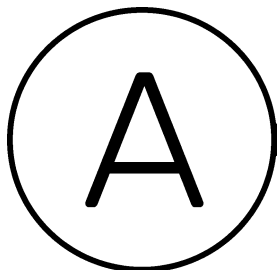
K 25. členu, ki spreminja 82.b člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Besedilo 82.b člena se dopolni in spremeni tako, da se glasi:

»Javni zavod, financiran iz javnih sredstev, ki za izvedbo določenega dela angažira samozaposlenega v kulturi, mu mora zagotoviti plačilo za delo, ki ne sme biti nižje od najnižjega plačnega razreda za primerljivo delovno mesto v sistemu plač v javnem sektorju, oziroma če primerljivega delovnega mesta ni, do plačila, določenega s kolektivno pogodbo primerljive dejavnosti, upoštevajoč vrsto in obseg dela.«

Obrazložitev

Predlog, ki ga navaja predlagatelj, se ponovna vrača na diktijo iz leta 2015, ko je bilo empirično dokazano, da bi tovrsten predlog resno ogrozil delovanje nevladnega sektorja. Spremembe se je takrat skušalo sprejeti brez zagotovil, da bodo finančne posledice predloga ustrezno krite tudi v proračunu. Tudi tokrat ni ocen finančnih posledic predloga, a dejstvo ostaja: če se ne zagotovijo dodatna sredstva za stroške honorarjev, lahko to vodi zgolj v krčenje števila samozaposlenih v kulturi, povečani s.p.-izaciji

trenutnih samozaposlenih v kulturi in krčenja zagotavljanja javnega interesa. Samozaposlenim je potrebno zagotoviti primerljivo plačilo kot njihovim kolegom v javnih zavodih, a ministrstvo mora prenehati zatiskati oči pred odgovornostjo, ki jo ima kot eden ključnih financerjev programov in projektov nevladnih organizacij, prek katerih delajo samozaposleni ter zagotoviti primerna sredstva za izvajanje tovrstnega člena.

Pred širitvijo subjektov znotraj člena pa bi bilo potrebno izvesti tudi primerno analizo, v kolikšni meri se po spremembi člena le ta dejansko izvaja in kje so ovira, zakaj se ne v zadostni meri. Tudi javnim zavodom bi bilo namreč potrebno povečati obseg sredstev, ki so namenjeni za honorarje samozaposlenih.

K 27. členu, ki spreminja 87 člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Predlog sprememb 87. člena se v celoti črta.

Obrazložitev

Predlog sledi spremembi ukinitve zapisa Kulturniške zbornice Slovenije v zakonodajo, a ker tovrstnemu izbrisu predhodno nasprotujemo, tudi sprememba 87. člena ni potrebna, saj je zgolj tehnične narave in sledi spremembam iz prejšnjih členov.

K 29. členu, ki spreminja 99. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Predlog sprememb 99. člena se v celoti črta.

Obrazložitev

Predlog določa, da bi se v pogodbah morale določiti tudi lastne prihodke izvajalca za izvedbo financiranja javnega kulturnega programa ali projekta, kar nakazuje, da ministrstvo za kulturo izključuje možnost 100% financiranja projektov oziroma programov. Menimo, da je prav, da obstaja fleksibilna možnost določanja odstotka (so)financiranja, ki je lahko tudi 100%, čeprav je to zdaj redkost. V besedilu člena ni zadostno pojasnjena potreba po spremembi člena, zato obstaja strah po komercializaciji programov in projektov javnega interesa.

K 32. členu, ki spreminja 127. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo

Predlog se v celoti črta.

Obrazložitev

Ministrstvo za kulturo bi morale tako javnim zavodom kot nevladnim organizacijam zagotavljati dodatna sredstva, da bi lahko izpolnjevali 82.b člen. Dokler tega ne naredi, je člen nesmiseln, saj je ministrstvo tisto, ki preko mnenj strokovnih komisij na razpisih podaja ustreznost finančne konstrukcije, vključno s honorarji samozaposlenim. Zato je nedopustno izmikanje odgovornosti MK pri realizaciji 82.b člena.